

Νέο(;) πρόγραμμα γλωσσικής διδασκαλίας για την Α΄ Λυκείου: εμπειρίες εφαρμογής

Κωνσταντίνος Δ. Ντίνας
Ελένη Σωτηρίου

Περίληψη

Ακολουθώντας το νέο(;) πρόγραμμα σπουδών νέας ελληνικής γλώσσας για την Α΄ Λυκείου σχεδιάσαμε και υλοποιήσαμε σε τέσσερα τμήματα της Α΄ Λυκείου μια ερευνητική εργασία με θέμα τον αθλητισμό και τις αθλητικές εφημερίδες. Ακολουθήσαμε την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και χρησιμοποιήσαμε τις νέες(;) τεχνολογίες, υιοθετώντας τις αρχές του κριτικού γραμματισμού, που στοχεύει στην ευαισθητοποίηση των μαθητών/τριών σε θέματα που αφορούν τη γλώσσα και τον κοινωνικό της ρόλο, ώστε να τους/τις καταστήσει κριτικούς αναγνώστες/τριες των κειμένων και κατ' επέκταση του κόσμου που αυτά αναπαριστούν, με τελικό σκοπό να αποκτήσουν την ικανότητα επικοινωνίας αλλά και δράσης μέσα σε μία δημοκρατική κοινωνία. Το σχέδιο διδασκαλίας που εφαρμόσαμε εντάσσεται στις δύο τελευταίες θεματικές του νέου Π.Σ., «Το κείμενο: η δομή, τα χαρακτηριστικά του και η ποικιλότητά του» και «Γλώσσα, κοινωνία και επικοινωνία». Αξιοποιεί παράλληλα το σχολικό βιβλίο εμπλέκοντας στη διδασκαλία τις τρεις τελευταίες ενότητές του (το θεωρητικό πλαίσιο που αφορά την περιγραφή, την αφήγηση και τη συνοχή) και αφορμάται από τη θεματική ενότητα του αθλητισμού με προεκτάσεις στις θεματικές ενότητες της γλώσσας και του διαλόγου αλλά και των ΜΜΕ. Παράλληλα εντάσσει διδακτικά τη δημιουργική γραφή και εμπλέκει τους μαθητές με ποικιλία κειμένων. Τελικός στόχος του σχεδίου ήταν οι μαθητές να είναι σε θέση να παράγουν τα δικά τους κείμενα, έχοντας συνείδηση του αποτελέσματος που επιδιώκεται με κάθε γλωσσική και κειμενική επιλογή. Στο τέλος της διδασκαλίας οι μαθητές αποτίμησαν θετικά την όλη διαδικασία.

Λέξεις-κλειδιά

διδασκαλία γλώσσας, νεοελληνική γλώσσα, νέο πρόγραμμα σπουδών, Α΄ Λυκείου, κριτικός γραμματισμός, σχέδιο διδασκαλίας (project).

Abstract

Following the new(?) curriculum of Modern Greek Language teaching for the first class of high school (Lyceum), we have designed and implemented a project on the topic of

sports and sports newspapers in four groups of the A' class of high school. We followed a cooperative teaching approach, integrating new(?) technologies and adopting the principles of critical literacy, which is designed to raise students' awareness on issues related to language and its social role, in order to make students critical readers of texts and thus, critical readers of the world the texts represent. Our main aim was to eventually develop students' ability to communicate and act in a democratic society. The teaching plan that we implemented follows the last two units of the new curriculum, "The text: structure, characteristics and its diversity" and "Language, society and communication". It involves the three last sections of the textbook (the theoretical framework for the description, narration and cohesion), taking as a starting point the topic of sports and elaborating on the topics of language and dialogue and mass media. At the same time it integrates creative writing in teaching and engages students with a variety of texts. The ultimate aim of the project was the students to be able to produce their own texts being aware of the effects caused by their linguistic and textual choices. At the end of the project the students evaluated the procedure positively.

Keywords

language teaching, Modern Greek language, new curriculum, A' class of Lyceum (high school), critical literacy, project

Εισαγωγή

Αφορμή για την εκπόνηση του συγκεκριμένου σχεδίου διδασκαλίας υπήρξε η διαπίστωση ότι το γλωσσικό μάθημα στο Λύκειο αντιμετωπίζεται υποτιμητικά, βαρυστημένα και εντελώς βαθμοθηρικά (πρβλ. τη χαμηλή απόδοση στις πανελλαδικές εξετάσεις¹). Με αυτά ως δεδομένα φαίνεται ότι οι μαθητές/τριες δεν αξιοποιούν τις γνώσεις που έχουν λάβει σε όλη τη σχολική τους ζωή, ο δε χρόνος διδασκαλίας του γλωσσικού μαθήματος στο Λύκειο δεν είναι αρκετός, ώστε να έρθουν σε επαφή με ποικιλία κειμένων και να αποκτήσουν τις γνώσεις και δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν να λειτουργούν αποτελεσματικά ως μελλοντικοί πολίτες σε όλα τα επίπεδα της καθημερινότητάς τους. Σε μια τέτοια κατεύθυνση, περισσότερο κειμενοκεντρική και κοινωνιοκεντρική, κινείται το «νέο»² πρόγραμμα

¹ <https://www.minedu.gov.gr/themata-eksetaseon/82-anakoinwseis-eksetasewn/13635-23-06-15-2015>

² χρησιμοποιούμε ερωτηματικό ή/και εισαγωγικά, καθώς δεν είναι πια τόσο νέο.

σπουδών νέας ελληνικής γλώσσας για την Α΄ Λυκείου (ΦΕΚ 1562/τ. Β΄/27-6-2011), το οποίο –εκτός από τη χρήση σύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας και της τεχνολογίας– υιοθετεί τις αρχές του κριτικού γραμματισμού, της πιο σύγχρονης γλωσσοδιδακτικής πρότασης, η οποία επιτρέπει στους ανθρώπους να αποκτήσουν κριτική επίγνωση του κόσμου στον οποίο ζουν και της πραγματικότητας που τους περιβάλλει και να συμμετέχουν στη διαμόρφωσή του.

Ο κριτικός γραμματισμός δημιουργήθηκε, μέσα στο ευρύτερο θεωρητικό πλαίσιο του γραμματισμού και των πολυγραμματισμών σε συνδυασμό και με την ανάπτυξη των πολιτισμικών σπουδών, από τις αντιλήψεις που εκφράστηκαν κυρίως από μαθητές του M.A.K. Halliday, σύμφωνα με τις οποίες τα γλωσσικά φαινόμενα συνδέονται πολύ στενά με τα κοινωνικά φαινόμενα. Η γλωσσική χρήση καθορίζεται κάθε φορά από τις σχέσεις εξουσίας οι οποίες διέπουν αυτούς που επικοινωνούν μεταξύ τους, τις επαγγελματικές, κοινωνικές και άλλες σχέσεις τους. Καθορίζεται επίσης από την κοινωνική δραστηριότητα στο πλαίσιο της οποίας συντελείται η γλωσσική επικοινωνία, τους σκοπούς και την ιδεολογία των επικοινωνούντων/ουσών (Ντίνας & Γώτη, 2016, 33). Η παιδαγωγική του κριτικού γραμματισμού στηρίζεται στις εξής αρχές: α) απώτερος σκοπός της γλωσσικής διδασκαλίας είναι η συν-διαμόρφωση των μαθητών/τριών σε κριτικά υποκείμενα, β) δίνεται έμφαση στην καλλιέργεια του τρόπου με τον οποίο η γλώσσα δομεί ποικίλα κείμενα (οπτική του δημιουργού) αλλά και στην ανάδειξη των πρακτικών μέσω των οποίων διαπραγματευόμαστε τα κείμενα (οπτική του αποδέκτη/«καταναλωτή» του κειμένου), γ) στοχεύει στη συνεργασία όλων των μελών της σχολικής κοινότητας στην παραγωγή και τη διαπραγμάτευση νοημάτων που την αφορούν, και δ) δίνει έμφαση στη διεύρυνση της δημιουργικότητας των μαθητών/τριών μέσω της εμπλοκής τους με ποικίλες κειμενικές πρακτικές (Ντίνας & Γώτη, 2016, 35).

Τις προτάσεις και δυνατότητες του προγράμματος του 2011 δοκιμάσαμε στο σχέδιο διδασκαλίας που ακολουθεί με τη μορφή της ερευνητικής εργασίας, πιστεύοντας ότι, όταν οι μαθητές/τριες ασχολούνται με θέματα και κειμενικά είδη που αποτελούν μέρος της καθημερινότητάς τους και τους/τις ενδιαφέρουν και όταν αυτενεργούν και καθορίζουν μόνοι/ες τους την πορεία της μελέτης και της εργασίας τους, τότε συμμετέχουν ενεργά και η γνώση που αποκτούν είναι πιο ουσιαστική.

Το πρόγραμμα σπουδών νέας ελληνικής γλώσσας για την Α' Λυκείου

Το πρόγραμμα (αναλυτικά βλ. ΦΕΚ 1562/τ. Β'/27-6-2011) επιδιώκει να αποκτήσουν οι μαθητές/τριες γνώσεις και δεξιότητες πρωτίστως γλωσσικές, όπως προκύπτει από το ίδιο το γνωστικό αντικείμενο του μαθήματος, αλλά και κοινωνικές αξίες, συμπεριφορές και θέσεις. Για την επίτευξη αυτών των στόχων στη διδασκαλία χρησιμοποιούνται ποικίλα γραπτά, προφορικά και υβριδικά κείμενα. Λόγω των διαρκώς μεταβαλλόμενων συνθηκών στην επικοινωνία και τον γραμματισμό, το ΠΣ δεν διαμορφώνει ακριβές πλαίσιο σχετικά με το περιεχόμενο του μαθήματος, αλλά προτείνει άξονες γύρω από τους οποίους πρέπει να δομείται το μάθημα και επιτρέπει την προσαρμογή της διδασκαλίας στους στόχους που καθορίζονται και στα δεδομένα του εκάστοτε μαθητικού κοινού.

Οι διδακτικοί άξονες είναι:

- *Γνώσεις για τον κόσμο, στάσεις, αξίες και πεποιθήσεις:* επιδιώκεται η παροχή ευρύτερης παιδείας και καλλιέργειας πολλών δεξιοτήτων μέσω κριτικού αναστοχασμού.
- *Γραμματισμοί και δεξιότητες,* προκειμένου να «διαβάζουν» οι μαθητές/τριες κριτικά τα ποικίλα κείμενα.
- *Γνώσεις για τη γλώσσα,* πλαισιωμένες από τα κοινωνικά συμφραζόμενα, για να μπορεί ο/η μαθητής/τρια να διαβάζει κριτικά τα κείμενα και να αποκτήσει κριτική επίγνωση του κόσμου.
- *Διδακτικές πρακτικές* που αντιστοιχούν στη διδασκαλία μέσω ερευνητικής εργασίας και δίνουν στους/στις μαθητές/τριες πρωταγωνιστικό ρόλο στη διερεύνηση των διαφόρων ζητημάτων, επιδιώκοντας την αυτενέργεια και την ενεργητική μάθηση.

Η δική μας πρόταση

Το συγκεκριμένο σχέδιο διδασκαλίας αποτελεί το τρίτο μας σχέδιο και το δεύτερο που υλοποιήσαμε.

Το πρώτο, «*Εφηβεία και σελίδες κοινωνικής δικτύωσης*» (Ντίνας & Σωτηρίου, 2012), το εντάξαμε στην ενότητα «*Προφορικός, γραπτός και πολυτροπικός λόγος*». Χρησιμοποιήσαμε ως πρακτική γραμματισμού το Facebook και διερευνήσαμε ζητήματα που αφορούν τη γλώσσα, τη γλωσσική ποικιλότητα που αξιοποιούν οι χρήστες διαφορετικών ηλικιών, την εφηβεία ως φαινόμενο και ως κοινωνική κατασκευή, το χάσμα των γενεών, τα κειμενικά είδη και τον διάλογο.

Το δεύτερο, ως πρόταση διδασκαλίας, το εντάξαμε στην ενότητα «Γλώσσα, γλωσσική ποικιλότητα και γλωσσική αλλαγή» (Ντίνας & Σωτηρίου, 2015), αποτελεί πρόταση διδασκαλίας με τίτλο «Το θεσσαλικό ιδίωμα: τα χαρακτηριστικά του, οι αντιλήψεις γι' αυτό και οι δυνατότητες αξιοποίησής του».

Το τρίτο σενάριο στοχεύει στην εξοικείωση των μαθητών/τριών με τη γλωσσική ποικιλότητα, με τους τρόπους αξιοποίησής της για την επίτευξη ποικίλων σκοπών και την κατανόηση των λόγων που τη δημιουργούν, στην άρση των προκαταλήψεων σχετικά με τις γλωσσικές ποικιλίες μέσω της κατανόησης των παραγόντων που τις προκαλούν, στην εξοικείωση των μαθητών με την παραγωγή ποικίλων κειμένων (γραπτών, προφορικών και πολυτροπικών) και στην καλλιέργεια της ικανότητας επιχειρηματολογίας.

Και στα τρία σενάρια, λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς των ελληνικών σχολείων όσον αφορά τον εξοπλισμό σε τεχνολογικά και εποπτικά μέσα, επιλέξαμε θέματα κοντά στα ενδιαφέροντα των παιδιών και η διδασκαλία βασίζεται σε κειμενικά είδη με τα οποία οι μαθητές/τριες έρχονται σε επαφή συχνά. Άλλοι περιοριστικοί παράγοντες που λάβαμε υπόψη στον σχεδιασμό είναι το ελληνικό Λύκειο, που αντιμετωπίζεται ως προπαρασκευαστικό στάδιο για τις πανελλαδικές, και η μη ολοκλήρωση του προγράμματος του Λυκείου με την αλλαγή και στις επόμενες δύο τάξεις και κατ' επέκταση στον τρόπο εξέτασης του μαθήματος στις πανελλήνιες εξετάσεις.

Αποφασίσαμε να ασχοληθούμε με τις αθλητικές εφημερίδες, έντυπες και ηλεκτρονικές, και να διερευνήσουμε τα κειμενικά είδη και τους κειμενικούς τρόπους που χρησιμοποιούν, τις αξίες που ενσωματώνουν και τους τρόπους με τους οποίους τις διαδίδουν. Ο αθλητισμός είναι βασικό στοιχείο στη ζωή των εφήβων και οι αθλητικές εφημερίδες αποτελούν μέσα με τα οποία έρχονται συχνά σε επαφή. Οργανώσαμε τη διδασκαλία σε 8 διδακτικά δίωρα, για να υπάρχει ο απαραίτητος χρόνος να εργαστούμε χωρίς πίεση, και προβλέψαμε χρόνο για διόρθωση πιθανών αστοχιών ή παραλείψεων. Τα τμήματα με τα οποία συνεργαστήκαμε ήταν 2 στην Πύλη Τρικάλων και 2 σε Λύκεια της Λάρισας, ανομοιογενή όσον αφορά τον αριθμό των μαθητών/τριών, το περιβάλλον κατοικίας και τις επιδόσεις τους.

Στόχοι

1) Γνώσεις για τον κόσμο:

- Διερεύνηση προβλήματος για το οποίο παρουσιάζονται διαφορετικές εκδοχές (π.χ. οπαδοί, χουλιγκανισμός, αναβολικά, αγώνας από διαφορετικές οπτικές γωνίες, κ.λπ.).
- Καθημερινή αλλά και επιστημονική εκδοχή των ζητημάτων.
- Κείμενα για ποικίλα κοινωνικά, πολιτισμικά, ηθικά κ.λπ. θέματα που ενδιαφέρουν τους νέους.
- Αξιοποίηση θεματικών ενοτήτων και κειμένων από τα σχολικά βιβλία και κάθε άλλη πρόσφορη και κατάλληλη πηγή.

2) Καλλιέργεια γραμματισμών και δεξιοτήτων:

- Αναγνώριση του κειμένου ως βασικού συστατικού της επικοινωνίας, εντοπισμός των δομικών χαρακτηριστικών του, ρόλος της γλώσσας και άλλων τρόπων στη συγκρότηση της ιδιομορφίας του.
- Κριτική εξοικείωση με την αφήγηση και τις ποικίλες εκδοχές της.
- Κατανόηση της αφήγησης σε σχέση με τις ταυτότητες των αφηγητών· δεν υπάρχουν αντικειμενικές αφηγήσεις.
- Η περιγραφή και η αφήγηση ως κειμενικοί τύποι σε πολλά και διαφορετικά κειμενικά είδη, σε ενδοσχολικά και εξωσχολικά συμφραζόμενα.
- Η ερευνητική εργασία ως κειμενικό είδος: τα είδη και οι ιδιαιτερότητές της.
- Αναγνώριση του ρόλου της κοινωνικής πρακτικής στον προσδιορισμό της γλώσσας και του είδους του κειμένου που χρησιμοποιείται.
- Κατανόηση της στενής σχέσης και αλληλεπίδρασης γλώσσας και κοινωνίας, όπως αποτυπώνεται στη γλωσσική ποικιλότητα και στις ταυτότητες που κατασκευάζουν οι άνθρωποι σε κάθε περίπτωση.

3) Γνώσεις για τη γλώσσα:

- Ο ρόλος της γλώσσας στη συγκρότηση των κειμένων: η συνοχή, η συνεκτικότητα και τα γλωσσικά μέσα με τα οποία εξασφαλίζεται, ο ρόλος του υποταγμένου λόγου και της ονοματοποίησης στα ακαδημαϊκού τύπου κείμενα, ο ρόλος του επιθέτου ως μηχανισμού περιγραφής ή αξιολόγησης σε περιγραφικά και αφηγηματικά κείμενα, ο ρόλος της σύνταξης, η χρήση του ευθέος και του πλάγιου λόγου, οι τρόποι σύνδεσης των πληροφοριών (κειμενικοί δείκτες, επαναλήψεις, δεικτικές αντωνυμίες, κ.λπ.).

- Μακροκειμενικές επιλογές και ιδιαιτερότητα των κειμένων.
- Η παράγραφος ως δομή στα διάφορα κειμενικά είδη και ο ρόλος της στη συνοχή και τη συνεκτικότητα των κειμένων.
- Ο ρόλος της πολυτροπικότητας στο νόημα ενός κειμένου.
- Η διαφορετική δομή και οργάνωση ενός διαδικτυακού κειμένου σε σχέση με ένα συμβατικό.
- Οι ιδιαιτερότητες μιας ερευνητικής εργασίας σε τρεις διαφορετικές μορφές: παρουσίαση σε ακροατήριο μέσω προγράμματος παρουσίασης, σε γραπτή μορφή και σε διαδικτυακή μορφή.
- Εντοπισμός σε προφορικά ή γραπτά κείμενα στοιχείων που επιχειρούν να προκαταλάβουν την άποψη του/της ακροατή/τριας/αναγνώστη/τριας.

4) Αξιολόγηση. Οι μαθητές να είναι σε θέση:

- Να συντάσσουν ποικιλία κειμενικών ειδών και τύπων με συνοχή και συνεκτικότητα και να αναγνωρίζουν τα δομικά χαρακτηριστικά τους.
- Να πυκνώνουν τον λόγο και να αξιοποιούν τις περιλήψεις ως βάση για την παραγωγή ευρύτερων κειμένων.
- Να αναγνωρίζουν τη λειτουργία και συνέργεια των τρόπων σε διαφορετικά πολυτροπικά κείμενα.
- Να αναγνωρίζουν τον τρόπο οργάνωσης των πληροφοριών στα κείμενα.
- Να εντοπίζουν τα γλωσσικά στοιχεία που «δείχνουν» το πλαίσιο επικοινωνίας του κειμένου.
- Να διακρίνουν ότι κάθε χρήση της γλώσσας είναι κοινωνικά διαφοροποιημένη.
- Να εντοπίζουν τις κοινωνικές συνδηλώσεις σε ένα κείμενο.
- Να αναγνωρίζουν ότι η γλώσσα δεν μεταφέρει απλώς ένα ουδέτερο μήνυμα αλλά εγγράφονται σε αυτό οπτικές του κόσμου.
- Να αξιοποιούν τις γνώσεις τους για τη γλώσσα, προκειμένου να ξεκλειδώνουν τα νοήματα αλλά και τις οπτικές αυτές.

Υλοποίηση

Η υλοποίηση του διδακτικού σεναρίου έγινε σε 3 φάσεις:

1^η: Εξοικείωση με το θέμα, 1^ο δίωρο

Φέραμε τους/τις μαθητές/τριες σε επαφή με το θέμα του αθλητισμού μέσω σχετικών κειμένων για χουλιγκανισμό και αναβολικά και, αφού δείξαμε αποσπάσματα ποδοσφαιρικού αγώνα, διαβάσαμε τα κείμενα και συζητήσαμε

για τα θέματα που θίγουν. Τα κείμενα ανήκαν σε διαφορετικά κειμενικά είδη: άρθρο σε εφημερίδα, σε σχολική και σε φοιτητική εφημερίδα, σχολική ερευνητική εργασία, «δεκάλογος» του χούλιγκαν.

Ζητήσαμε από τους/τις μαθητές/τριες να εντοπίσουν τα χαρακτηριστικά τους και τις διαφορές τους, να τα εντάξουν σε κειμενικά είδη και να ανιχνεύσουν τον σκοπό σύνταξής τους. Στόχος ήταν να εξοικειωθούν με διαφορετικά κειμενικά είδη που φωτίζουν ένα θέμα από διαφορετική σκοπιά και να εντοπίσουν πώς οι ταυτότητες του πομπού, ο σκοπός σύνταξης και το μέσο διάδοσης επηρεάζουν τη γλώσσα των κειμένων και τη συγκρότηση της ιδιαιτερότητάς τους.

Ζητήσαμε να εντοπίσουν τα θέματα με τα οποία ασχολούνται και να κρατήσουν σχετικές σημειώσεις με στόχο να διερευνήσουν ζητήματα που αφορούν την κοινωνία αλλά και τους ίδιους.

Στα δύο τμήματα της Πύλης εμπλουτίσαμε την παρουσίαση της πρώτης φάσης με βίντεο από το διαδίκτυο. Η πολυτροπικότητα των κειμένων αυτών έκανε πιο δραστική τη μετάδοση των νοημάτων τους και μας έδωσε αφορμή να τη συζητήσουμε στην τάξη.

2^η φάση: Διερεύνηση του θέματος: 2^ο και 3^ο δίωρο και

3^η φάση: Σχολικός Γραμματισμός: Ο υπόλοιπος διδακτικός χρόνος.

Στο δεύτερο δίωρο, μετά από σύντομη ανασκόπηση όσων συζητήσαμε στο προηγούμενο δίωρο, εστίασαμε στον χουλιγκανισμό αναδεικνύοντας τον ρόλο των αθλητικών εφημερίδων στην κατασκευή της οπαδικής ταυτότητας. Στόχος μας ήταν να διερευνήσουν οι μαθητές/τριες τα γλωσσικά και άλλα μέσα που αυτές χρησιμοποιούν, ώστε να επιτύχουν τους σκοπούς τους, δίνοντας παράλληλα έμφαση στη διδασκαλία της περιγραφής και της αφήγησης.

Οι μαθητές χωρίστηκαν σε πέντε ομάδες και κάθε μία ασχολήθηκε με μία έντυπη ή ηλεκτρονική αθλητική εφημερίδα. Συμπεριλάβαμε μία οπαδική εφημερίδα με μεγάλη κυκλοφορία και μία έντυπη έκδοση που να συνοδεύεται και από ηλεκτρονική μορφή, ώστε η σύγκριση των δύο εκδοχών της ίδιας εφημερίδας να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν πώς η πολυτροπικότητα επηρεάζει το νόημα αλλά και τον διαφορετικό τρόπο οργάνωσης ενός έντυπου κι ενός ηλεκτρονικού κειμένου.

Σε κάθε ομάδα μοιράστηκε διαφορετικό φύλλο εργασίας, όπου υπήρχαν δύο ομάδες ερωτήσεων: η πρώτη περιείχε ερωτήσεις σχετικές με τα κειμενικά είδη που περιέχονται σε μια έντυπη ή ηλεκτρονική αθλητική εφημερίδα, σχετικά με τους κειμενικούς τύπους που αξιοποιούν και με τα θέματα που τις απασχολούν.

Στόχος της εργασίας ήταν να κατανοήσουν πως το κείμενο ως βασικό συστατικό της επικοινωνίας δεν είναι ουδέτερο ιδεολογικά και πως η γλώσσα διαδραματίζει βασικό ρόλο στην κατασκευή του νοήματος. Επίσης, να διερευνήσουν πώς κατασκευάζεται ένα έντυπο ή ένα ηλεκτρονικό/διαδικτυακό κείμενο και ποιος ο ρόλος της πολυτροπικότητας. Κάθε ομάδα εργάστηκε χωριστά κρατώντας σημειώσεις στα φύλλα εργασίας.

3^ο δίωρο: Οι μαθητές/τριες κλήθηκαν να δημιουργήσουν με τις σημειώσεις που κράτησαν ένα συνεχές κείμενο με τη δομή της παραγράφου και να το παρουσιάσουν στην τάξη με ένα πρόγραμμα παρουσίασης. Στόχος ήταν να κατανοήσουν πώς οργανώνονται (αλληλουχία) και συνδέονται (συνεκτικότητα και συνοχή) τα νοήματα σε γραπτά κείμενα σε αντιδιαστολή με τα ηλεκτρονικά κείμενα και να μάθουν να αξιοποιούν τους τρόπους συνοχής σε διαφορετικά κείμενα (γραπτά, ηλεκτρονικά). Επίσης, να κατανοήσουν τα διαφορετικά στοιχεία της παρουσίασης σε σχέση με τα γραπτά κείμενα.

4^ο δίωρο: Με τις ερωτήσεις της πρώτης ομάδας οι μαθητές/τριες παρέδωσαν τα γραπτά κείμενα, παρουσίασαν στην τάξη τις παρουσιάσεις τους (Powerpoint) και δέχτηκαν ανατροφοδότηση από τον/τη φιλόλογο. Τα γραπτά κείμενα τα οργανώσαμε σε μια παρουσίαση στην τάξη κάνοντας διορθώσεις και συζητώντας με τους/τις μαθητές/τριες για τα θέματα που απασχολούν τις εφημερίδες, για τις διαφορές μεταξύ τους και τους λόγους που τις δημιουργούν. Επίσης, συζητήσαμε για την οργάνωση της παραγράφου, για την επιχειρηματολογία και για τη συνοχή των κειμένων. Για να γίνει περισσότερο κατανοητή η θεωρία για τη συνοχή των κειμένων και την περιγραφή και την αφήγηση, ετοιμάσαμε ένα νέο φύλλο εργασίας.

Στο φύλλο αυτό είχαμε μεταφέρει διάφορα κείμενα από τις εφημερίδες με τις οποίες είχαν ασχοληθεί οι μαθητές/τριες κατά το στάδιο της διερεύνησης. Επιλέξαμε κείμενα που αφηγούνταν ή περιέγραφαν τον ίδιο αγώνα σε κάθε εφημερίδα αλλά με διαφορετικό τρόπο. Το πρώτο είναι ένα κείμενο σύντομης αφήγησης ενός αγώνα, στο οποίο η αφήγηση εμπλέκεται με το σχόλιο και μας έδωσε την ευκαιρία να συζητήσουμε για τους λεκτικούς τρόπους με τους οποίους ο πομπός εκφράζει την άποψή του. Το δεύτερο, ένα κείμενο το οποίο αφηγείται τον ίδιο αγώνα με τη μορφή στιγμιότυπων, με αφορμή το οποίο συζητήσαμε πώς η τηλεόραση και γενικά η εικόνα έχουν επιβάλει τους τρόπους τους στον γραπτό λόγο και στην έντυπη δημοσιογραφία ως προς την οργάνωση των κειμένων και τη συνοχή. Στο τρίτο κείμενο συζητήσαμε για τη λειτουργία της περιγραφής και πώς εμπλέκεται με τον αξιολογικό λόγο, τον ρόλο της

ποιητικής λειτουργίας, ποιους στόχους εξυπηρετεί η επιλογή αυτή και με ποιον τρόπο επιτυγχάνονται. Στο τέταρτο και πέμπτο κείμενο, που αποτελούν την περιγραφή του ίδιου αγώνα στις ηλεκτρονικές εφημερίδες, συζητήσαμε πάλι τη λειτουργία των κειμενικών τύπων στην κατασκευή νοήματος και επιμέρους ζητήματα σχετικά μ' αυτούς, αλλά εστιάσαμε περισσότερο στις ομοιότητες και διαφορές με τα κείμενα που προέρχονται από τις έντυπες εφημερίδες. Η συζήτηση αυτή βοήθησε τους/τις μαθητές/τριες να εμπεδώσουν τη θεωρία για τους κειμενικούς τύπους. Εμπλουτίσαμε τη συζήτηση και με κείμενα από το σχολικό βιβλίο («Νύφη Μεσογείων», αγγελίες) (Τσολάκης, Αδαλόγλου, Αυδή, Λόππα, Τάνης, 2016), ώστε να γίνει περισσότερο φανερό πώς ο σκοπός του κειμένου, το μέσο διάδοσης και η οπτική γωνία επηρεάζουν την επιλογή των λεπτομερειών και την οργάνωση της περιγραφής.

Ανακεφαλαιώνοντας τα συμπεράσματα στο τέλος του 4^{ου} δώρου συζητήσαμε για τη λειτουργία της συνοχής στα γραπτά αλλά και στα ηλεκτρονικά κείμενα.

Πριν το 5^ο δώρο είχαμε ζητήσει από τους/τις μαθητές/τριες να μας παραδώσουν τις απαντήσεις τους στη δεύτερη ομάδα ερωτήσεων των φύλλων εργασίας, τις οποίες οργανώσαμε σε ένα πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένων και τις παρουσιάσαμε στην τάξη. Η ομάδα αυτή ζητούσε να γράψουν κείμενα με περιγραφή και αφήγηση με τρόπο ώστε να ανήκουν σε διαφορετικά κειμενικά είδη, για να συνειδητοποιήσουν ότι το κείμενο είναι βασικό στοιχείο της επικοινωνίας και να κατανοήσουν πώς η γλώσσα, οι ταυτότητες των πομπών, οι κοινωνικές πρακτικές των οποίων είναι μέρος, ο σκοπός του κειμένου και το μέσο διάδοσης του κειμένου και της επικοινωνίας συγκροτούν την ιδιαιτερότητα των κειμένων. Επίσης, ότι δεν υπάρχουν αντικειμενικές αφηγήσεις και περιγραφές και πως η αφήγηση και η περιγραφή είναι κειμενικοί τύποι που ενυπάρχουν σε πλήθος κειμένων (παραδείγματα απαντήσεων περιέχονται στο παράρτημα 1).

Κατά την παρουσίαση των απαντήσεων στην τάξη η/ο φιλόλογος προκάλεσε συζήτηση σχετικά με το κειμενικό είδος, την ταυτότητα του πομπού και του δέκτη σε κάθε κείμενο, τον σκοπό για τον οποίο δημιουργήθηκε και τη γλώσσα που χρησιμοποίησαν οι μαθητές/τριες. Συζήτησαν την αποτελεσματικότητα των κειμένων, το πώς ο σκοπός και οι ταυτότητες των πομπών επηρεάζουν την οπτική γωνία και την επιλογή των λεπτομερειών και πώς το μέσο διάδοσης επηρεάζει τη δομή, την οργάνωση και την έκταση του κειμένου. Στο 5^ο Λύκειο μάλιστα, με αφορμή την απάντηση μιας μαθήτριας, παρουσιάσαμε τα στοιχεία

που συγκροτούν την ιδιαιτερότητα του κειμενικού είδους «αγγελία» και παρουσιάσαμε μια ενδεικτική απάντηση, επιβεβαιώνοντας τις παρατηρήσεις που έγιναν από τους/τις μαθητές/τριες κατά τον σχολιασμό των εργασιών της ομάδας β'. Στο 6^ο δώρο ολοκληρώσαμε τη διδασκαλία, λόγω πίεσης χρόνου και εξωτερικών παραγόντων στους/στις φιλόλογους, όπως ο φόβος μήπως δεν «βγει η ύλη». Έτσι, δεν προχωρήσαμε στη συγγραφή κειμένου επιχειρηματολογίας, όπου θα παρουσιάζονταν τα αποτελέσματα της σχετικής εργασίας.

Ζητήσαμε από τους/τις μαθητές/τριες να ανακεφαλαιώσουν τα αποτελέσματα της διερεύνησης του θέματος. Έγινε μια ουσιαστική συζήτηση, στο τέλος της οποίας ζητήσαμε να αξιολογήσουν το πρόγραμμα συμπληρώνοντας ερωτηματολόγια. Η μία φιλόλογος ζήτησε να γράψουν και ένα εντελώς ελεύθερο μικρό κείμενο με τίτλο «επιτυχία», στο οποίο θα αποτύπωναν ό,τι πίστευαν ότι κέρδισαν από το πρόγραμμα.

Συμπεράσματα-Αξιολόγηση

Το πρόγραμμα σπουδών νέας ελληνικής γλώσσας για την Α' Λυκείου εμπλέκει τις νέες τεχνολογίες και τη μέθοδο της ερευνητικής εργασίας στη διδασκαλία και επιτρέπει στους/στις μαθητές/τριες να αυτενεργήσουν, να ασχοληθούν με θέματα που τους ενδιαφέρουν και επιδιώκει μέσω του κριτικού γραμματισμού να τους καταστήσει κριτικούς αναγνώστες των κειμένων και της πραγματικότητας. Η υλοποίηση ενός σχεδίου βασισμένου σ' αυτό έδειξε ότι οι μαθητές/τριες επιτυγχάνουν τους στόχους και εργάζονται με μεγαλύτερο ενδιαφέρον και προθυμία, καθώς τους δίνεται η ευκαιρία να γίνουν «κριτικά εγγράμματοι». Φιλόλογοι και μαθητές/τριες, παρά τις αρχικές επιφυλάξεις, υλοποίησαν με προθυμία και μερικές φορές με ενθουσιασμό το σχέδιο διδασκαλίας.

Το κυριότερο πρόβλημα που αντιμετωπίσαμε (αναφέρεται και από τους/τις μαθητές/τριες) υπήρξε η δυσκολία στην ομαδική εργασία, καθώς οι καθηγητές/τριες δεν έχουν σχετική εμπειρία στη νέα αυτή μέθοδο για το ελληνικό σχολείο.

Στο Λύκειο της Πύλης και στο ένα Λύκειο της Λάρισας οι φιλόλογοι επέλεξαν να σταματήσουν το πρόγραμμα στο 6^ο δώρο, καθώς πλησίαζε το Πάσχα και θεωρούσαν ότι οι μαθητές/τριες τους έπρεπε να ασχοληθούν –όπως άλλα τμήματα των Λυκείων– με τη μόδα και το γέλιο. Στο άλλο Λύκειο της Λάρισας διακόψαμε πολύ νωρίτερα, καθώς ο φιλόλογος δέχτηκε πιέσεις από

κάποιους/ες μαθητές/τριες που ανησυχούσαν μήπως «μείνουν πίσω στην ύλη». Οι αντιδράσεις συχνά οφείλονταν και στον ανταγωνισμό με τα φροντιστήρια, αφού το μάθημα της Γλώσσας είναι πανελλαδικά εξεταζόμενο για όλες τις κατευθύνσεις.

Παρά τις αντιδράσεις, ζητήσαμε από τους/τις μαθητές/τριες να μας αφιερώσουν ένα ακόμη δώρο, για να συζητήσουμε τις απαντήσεις τους. Η παρουσίαση των εργασιών τους έγινε με διαφανοσκόπιο και με τη βοήθεια προγράμματος επεξεργασίας κειμένων. Εστίασαμε στα χαρακτηριστικά των αθλητικών εφημερίδων, στα κειμενικά είδη και τους κειμενικούς τύπους που οι εφημερίδες περιλαμβάνουν και στα χαρακτηριστικά της περιγραφής και της αφήγησης. Τα παιδιά αντέδρασαν πολύ θετικά και στο τέλος του δώρου αυτού ζήτησαν από τον καθηγητή να κάνουν και τις υπόλοιπες ερωτήσεις (της ομάδας Β'). Δύο εβδομάδες μετά –και αφού είχαν παραδώσει τις απαντήσεις– ξανασυναντηθήκαμε και συζητήσαμε τα κείμενα που παρήγαγαν ως προς το πώς επηρεάζονται από τον πομπό, τον δέκτη, την κατάσταση επικοινωνίας και το μέσο επικοινωνίας. Επειδή τα κείμενα της ομάδας Β' ήταν πιο δημιουργικά, το μάθημα ήταν πιο ευχάριστο και δημιουργήθηκε αρκετός ενθουσιασμός.

Θετική άποψη εξέφρασαν και οι φιλόλογοι που υλοποίησαν το σχέδιο διδασκαλίας, τονίζοντας το γεγονός ότι ενεργοποιήθηκαν οι μαθητές/τριες και συνεργάστηκαν μεταξύ τους. Επειδή ήταν κάτι πρωτόγνωρο, αυξήθηκε το ενδιαφέρον των μαθητών/τριών· παρήγαγαν συνεχώς κείμενα, ανακάλυπταν τη γνώση και «έβλεπαν» πώς μπορούν να διορθώσουν τα κείμενά τους. Η μία καθηγήτρια, που είχε τους/τις ίδιους/ες μαθητές/τριες στην Τρίτη Λυκείου, τόνισε πως συνεχώς αναφέρονταν στο πρόγραμμα που έκαναν: «Κυρία, αυτό το είχαμε κάνει και σε εκείνο το πρόγραμμα στην πρώτη τάξη». Μια άλλη καθηγήτρια κατέθεσε ότι μια από τις μαθήτριές της της είπε πως η δουλειά αυτή είναι από τα λίγα πράγματα που της έμειναν από το σχολείο.

Όσο για το προσωπικό τους κέρδος, κάποια φιλόλογος τόνισε πως ήταν κάτι καινούριο που το είχε ανάγκη. Μία άλλη ανέφερε πως αισθανόταν ήρεμη, γιατί δεν είχε την πίεση «να βγει η ύλη», ενώ φαίνεται –εκτός από τη φάση της οργάνωσης– να μην απαιτεί περισσότερη δουλειά από τον παραδοσιακό τρόπο. Άλλαξε επίσης ο ρόλος τους: δεν στέκονταν «απέναντι», αλλά έγιναν σύμβουλοι και εμπυχωτές/τριες των μαθητών/τριών.

Στα αρνητικά όλοι συμφωνούν ότι ο χρόνος διδασκαλίας του μαθήματος είναι λίγος. Το πρόγραμμα δεν εφαρμόστηκε παντού και υπήρχε αναντιστοιχία με την ύλη των εξετάσεων και το σύστημα αξιολόγησης στις Πανελλαδικές.

Πρόβλημα υπάρχει και στον εξοπλισμό και στη διαθεσιμότητα των εργαστηρίων ηλεκτρονικών υπολογιστών. Τέλος, μια φιλόλογος ανέφερε πως προς το τέλος κάποιοι μαθητές/τριες της έδειξαν σημάδια κόπωσης: «Κυρία, μήπως να ξαναγυρίσουμε στον παραδοσιακό τρόπο, που εσείς μιλούσατε στην έδρα και εμείς χαζεύαμε;».

Η θετική αντίδραση των μαθητών/τριών αποτυπώνεται και στα ερωτηματολόγια που συμπλήρωσαν.

Ως προς το περιεχόμενο του μαθήματος, οι περισσότεροι έκριναν ότι το κατανόησαν (ποσοστό 58–82,4%), ενώ ότι δεν το κατανόησαν 3,9–10% (πίνακας 1).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

	Διαφωνώ απόλυτα/Δια- φωνώ		Ούτε διαφωνώ/ ούτε συμφωνώ		Συμφω- νώ/Συμφωνώ απόλυτα	
	Count	Row N %	Count	Row N %	Count	Row N %
Κατανόησα τα χαρακτηριστικά των αθλητικών εφημερίδων	4	7,8	5	9,8	42	82,4
Κατανόησα τα χαρακτηριστικά της περιγραφής	2	3,9	8	15,7	41	80,4
Κατανόησα τα χαρακτηριστικά της αφήγησης	5	9,8	7	13,7	39	76,5
Κατανόησα πώς επηρεάζει τα χαρακτηριστικά του κάθε κειμένου η περίσταση επικοινωνίας	4	7,8	14	27,5	33	64,7
Κατανόησα πώς αποκτά ένα γραπτό κείμενο συνοχή	3	6,0	12	24,0	35	70,0
Κατανόησα πώς αποκτά ένα πολυτροπικό κείμενο συνοχή	5	10,0	16	32,0	29	58,0

Ως προς το ενδιαφέρον, οι θετικές κρίσεις συγκέντρωσαν ποσοστά 54–94%, ενώ οι αρνητικές 2–14% (πίνακας 2)

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

	Διαφωνώ απόλυτα/ Διαφωνώ		Ούτε διαφωνώ/ ούτε συμφωνώ		Συμφωνώ/ Συμφωνώ απόλυτα	
	Ποσοστό	%	Ποσοστό	%	Ποσοστό	%
Η διδασκαλία του μαθήματος με τη χρήση Η/Υ ήταν ενδιαφέρουσα	2	4,0	1	2,0	47	94,0
Η παραγωγή κειμένων με το Πρόγραμμα παρουσίασης (Powerpoint) ήταν ενδιαφέρουσα	4	8,0	4	8,0	42	84,0
Η διδασκαλία του μαθήματος με τη χρήση του Επεξεργαστή κειμένου (Word) ήταν ενδιαφέρουσα	3	6,0	10	20,0	37	74,0
Η παραγωγή πολυτροπικών κειμένων στο μάθημα ήταν ενδιαφέρουσα	5	10,0	18	36,0	27	54,0
Η ενασχόλησή μου στο μάθημα με τις «Αθλητικές εφημερίδες και τα χαρακτηριστικά τους» ήταν ενδιαφέρουσα	7	14,0	12	24,0	31	62,0
Η διόρθωση των γραπτών μέσω του Επεξεργαστή κειμένου (Word) ήταν ενδιαφέρουσα	2	4,0	1	2,0	47	94,0

Ως προς τη συνεργασία στις διάφορες δραστηριότητες, οι θετικές κρίσεις κυμάνθηκαν σε ποσοστά 63–72% ενώ οι αρνητικές 2–10% (πίνακας 3).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

	Διαφωνώ απόλυτα/ Διαφωνώ		Ούτε διαφωνώ/ ούτε συμφωνώ		Συμφωνώ/ Συμφωνώ απόλυτα	
	Ποσοστό	%	Ποσοστό	%	Ποσοστό	%
Η συμπλήρωση των φύλλων εργασίας με βοήθησε να συνεργαστώ με τους συμμαθητές μου	3	6,0	11	22,0	36	72,0
Η δημιουργία Παρουσίασης (Powerpoint) με βοήθησε να συνεργαστώ με τους συμμαθητές μου	5	10,0	7	14,0	38	76,0
Η δημιουργία κειμένου με βοήθησε να συνεργαστώ με τους συμμαθητές μου	1	2,0	17	34,7	31	63,3
Η διόρθωση και οριστικοποίηση του κειμένου μου με βοήθησε να συνεργαστώ με τους συμμαθητές μου	3	6,0	11	22,0	36	72,0

Ως προς την αποτελεσματικότητα των ηλεκτρονικών προγραμμάτων που χρησιμοποιήθηκαν, αξιολογήθηκαν ως αποτελεσματικά σε ποσοστό 71,4-85,7%, και αναποτελεσματικά σε ποσοστό 2-4,1% (πίνακας 4).

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

	Διαφωνώ απόλυτα/ Διαφωνώ		Ούτε διαφωνώ/ ούτε συμφωνώ		Συμφωνώ/ Συμφωνώ απόλυτα	
	Ποσοστό	%	Ποσοστό	%	Ποσοστό	%
Η χρήση του Προγράμματος παρουσίασης (Powerpoint) συνέβαλε αποτελεσματικά στη διαδικασία δημιουργίας και προβολής κειμένου	1	2,0	6	12,2	42	85,7
Η χρήση του Επεξεργαστή κειμένου (Word) συνέβαλε αποτελεσματικά στη διαδικασία δημιουργίας και επεξεργασίας κειμένου	2	4,1	12	24,5	35	71,4

Από το ένα τμήμα της Πύλης πήραμε και μικρά κειμενάκια όπου οι μαθητές αποτύπωναν ό,τι θεωρούσαν ότι κέρδισαν από το μάθημα. Σχεδόν όλοι αναφέρθηκαν στην ομαδική εργασία και στο ομαδικό πνεύμα που ανέπτυξαν. Ανέφεραν ότι έμαθαν να κάνουν παρουσίαση, να ξεχωρίζουν την περιγραφή από την αφήγηση και κατανόησαν τη δομή και τα χαρακτηριστικά διαφόρων κειμενικών ειδών.

Μερικές απαντήσεις τους ενδεικτικά:

- Το μάθημα έγινε καλύτερο.
- Γενικά όλο αυτό τον τελευταίο μήνα ήταν ωφέλιμο.
- Μπορεί να ήταν λίγο κουραστικό, αλλά ήταν η πιο ωραία εμπειρία.
- Οι εντυπώσεις μου ήταν πολύ καλές... Υπήρχε ένα φιλικό και ζεστό περιβάλλον, γελάγαμε όλοι μαζί και ανταλλάσσαμε απόψεις και αυτό ήταν που μου άρεσε πάρα πολύ. Ελπίζω να ξαναγίνει στο μέλλον.

Βιβλιογραφία

- Ντίνας, Κ., & Γώτη, Ε. (2016). *Ο κριτικός γραμματισμός στη σχολική πράξη. Αρχίζοντας από το νηπιαγωγείο...* Αθήνα: Gutenberg.
- Ντίνας, Κ., & Σωτηρίου, Ε. (2012). Στάσεις και αντιλήψεις μαθητών και καθηγητών για το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών στη Γλώσσα της Α΄ Λυκείου: Μια μελέτη περίπτωσης. Ανακοίνωση στο συνέδριο της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδας, 2-4 Νοεμβρίου 2012. Ιωάννινα.
- Ντίνας, Κ., & Σωτηρίου, Ε. (2015). Διδακτική Αξιοποίηση του Θεσσαλικού Ιδιώματος. Στο Γ. Ανδρουλάκης (Επιμ.), *Οι γεωγραφικές και κοινωνικές ποικιλίες της Νέας Ελληνικής Γλώσσας και η παρουσία τους στην εκπαίδευση: Πρακτικά 4^{ου} Γλωσσολογικού Συνεδρίου «Τζαρτζάνεια»* (σσ. 123-131). Βόλος.
- Οδηγίες για τη διδασκαλία της Νέας Ελληνικής Γλώσσας της Α΄ τάξης Γενικού Λυκείου για το σχ. έτος 2011-2012*, Αρ. Πρωτ. 124673/Γ2/1-11-2011.
- Πρόγραμμα Σπουδών Γλωσσικής Διδασκαλίας για την Α΄ Λυκείου*, (2011), Φ.Ε.Κ 1562/2011-Αριθμ. 70001/Γ2
- Τσολάκης, Χ., Αδαλόγλου, Κ., Αυδή, Α., Λόππα, Ε., & Τάνης, Δ. Έκφραση-Έκθεση. Α΄ Λυκείου. Ανακτήθηκε από:
<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-A110/245/1817,5856/>
- Υπουργείο Παιδείας (2015). Ανακοινώσεις εξετάσεων. Ανακτήθηκε από:
<https://www.minedu.gov.gr/themata-eksetaseon/82-anakoinwseis-eksetasewn/13635-23-06-15-2015>

Παράρτημα

Κείμενα Μαθητών

Ζητήται τερματοφύλακας για τον παναθηναϊκό. Ψηλός, μελαχρινός, άσσος στην τεμπελιά με σπουδές στο εξωτερικό αλλά άσχετος με την μπάλα, με 10 βαθμούς μειωπίας ώστε να μην βλέπει καθόλου την μπάλα, χαμηλής νοημοσύνης ώστε να μην καταλαβαίνει ποτε «τρώει» τα γκολ και με ποιον τρόπο και να διαμαρτύρετε ότι ήταν άκυρο, τζαμπουκάς ώστε να μην αφήνει παίχτη για παίχτη από τους αντιπάλους στην περιοχή του και τέλος να είναι άνθρωπος με κατανόηση και φιλοδοξίες για το μέλλον θυμίζοντας τα οικονομικά προβληματάκια του Παναθηναϊκού αλλά και να πιστεύει στα θαύματα όπως στην κατάκτηση του πρωταθλήματος που κάποτε μπορεί και να πάρουν. Αυτή πρέπει να ήταν η αγγελία όταν στην ομάδα προστέθηκε ένα ακόμα μέλος στο οποίο έδωσαν τον τίτλο «τερματοφύλακας» ο Κερνέζης. Πάντως μετά τον χθεσινό αγώνα με τον Ολυμπιακό και σύμφωνα με την παραπάνω αγγελία τους έβγαλε όλους ασπροπρόσωπους.

Ατυχής αποδείχτηκε η επιλογή του προπονητή να ρίξει στον αγωνιστικό χώρο τον Παπαδόπουλο. Ίσως ο πιο αδιάφορος παίκτης του αγώνα που προφανώς είχε τσακωθεί με την ασπρόμαυρη κυρία γι' αυτό και την απέφευγε επιδεικτικά! Δεν εξηγείται αλλιώς η κάκιστη εμφάνισή του κατά τη διάρκεια του αγώνα.

Επιτέλους το μυστικό της κίτρινης ομάδας αποκαλύφθηκε, πίσω απ' όλες τις νίκες των αντιπάλων της οφείλονται στον πρωταθλητή του ποδοσφαίρου τον Super Άμπαλο! Όλες οι ομάδες έχουν ανάγκη από έναν τέτοιο παίχτη που με τις ικανότητές του έφτασε στην κίτρινη ομάδα δηλαδή στον πάτο. Αλλά μην ανησυχείτε για αυτήν την αποτυχία του, οι ικανότητές του θα σας αποδείξουν ότι είναι Ο ποδοσφαιριστής.

Όπως για παράδειγμα η ικανότητά του να τρέχει σαν χελώνα και να τσιρίζει σαν κοριτσάκι που του έκλεψαν τη κούκλα, την ιδιαίτερη αυτή ικανότητά του να μιλάει ταυτόχρονα και αλαμπουρνέζικα και κινέζικα θα σας κάνουν να ζηλεύεται απίστευτα και να τον θέλετε στην ομάδα σας ακόμη κι αν το ποσό που του προσφέρετε είναι πάρα πολύ μεγάλο που να φτάνει εως και τα 2 ... €

Γι' αυτό μην περιμένετε άλλο ετοιμάστε συμβόλαια για τον Super Άμπαλο της κίτρινης ομάδας για να σας κάνει την επιτυχία, αποτυχία!!!

Ως σύμβουλος αυτής της ομάδας θα ήθελα να σας υποβάλλω την γνώμη μου σχετικά με τον συγκεκριμένο παίκτη. Πιστεύω λοιπόν πως αυτός ο παίκτης δεν είναι ο κατάλληλος για την δική μας ομάδα για τον λόγο ότι δεν τηρεί τις κατάλληλες προϋποθέσεις. Πρώτον είναι ασυνεπής στην ώρα του και αυτό είναι ένα σοβαρό μειονέκτημα. Στην συγκεκριμένη δουλειά είναι πολύ σημαντικό να είσαι συνεπής στα ραντεβού που θα έχεις. Επιπλέον δεν φημίζεται για το ομαδικό του πνεύμα και μπλέκει συνέχεια σε καυγάδες, κάτι που θα ήταν πολύ άσχημο αν μάλωνε με κάποιον συμπαίκτη του. Τέλος δεν υπακούει στον προπονητή και δείχνει μια συμπεριφορά ατίθαση. Παίρνοντας όλα αυτά υπόψη καταλήγω στο συμπέρασμα ότι ο παίκτης αυτός δεν πρέπει να γίνει μέλος αυτής της ομάδας.

Το ποδόσφαιρο είναι ένα δύσκολο άθλημα. Σήμερα που πήγα να παρακολουθήσω έναν αγώνα ανάμεσα στις ομάδες Πανιωνίου και Βέροιας συνειδητοποίησα πόσο βαρετό και ανιαρό μπορεί να γίνει. Μπορώ να πω πως με άφησε εντελώς αδιάφορη και απογοητευμένη. Με δυσαρέστησε πολύ το γεγονός ότι στο τέλος του αγώνα άρχισαν να γίνονται συγκρούσεις ανάμεσα στους οπαδούς των δυο ομάδων, καθώς κατηγορούσαν την νικητήρια ομάδα για χρήση αθέμιτων μέσων. Μετά από όλα αυτά δεν θα πρότεινα να πάει κάποιος να δει έναν αγώνα ποδοσφαίρου.

Πρώτη φορά είδα μπάλα και έχω μείνει κουφέτο. Όλοι μου έλεγαν πως το Champions League είναι εντυπωσιακό και δεν πίστευα ότι θα μου άρεσε. Με εντυπωσίασε αρκετά η ομαδικότητα του ποδοσφαίρου και παρατήρησα ότι οι οπαδοί φώναζαν και έβριζαν ασταμάτητα. Επίσης η ασέβεια που έδειχναν κάποιοι παίκτες στον διαιτητή. Μου άρεσε το ποδόσφαιρο και σίγουρα θα ξαναδώ έναν αγώνα.

Ποδοσφαιριστής που παίζει σε θέση τερματοφύλακα δεν έχει συμβόλαιο με κάποια ομάδα. Είναι ένας πολύ καλός επαγγελματίας, ακούραστος παίκτης και με πολύ καλή τεχνική στο παιχνίδι του. Επιπλέον είναι γρήγορος, δυναμικός και είναι σε άριστη φυσική κατάσταση! Παίζει ομαδικά, σέβεται τους συμπαίκτες του, τον προπονητή και τη διοίκηση της ομάδας, όπως και

φυσικά είναι συνεπής στα ωράρια προπόνησής της. Τέλος, δε δημιουργεί προβλήματα στις συνεργασίες τους και έχει στη κατοχή τους αρκετές συστατικές επιστολές! Τηλ. 69.....

Ζει στην Ισπανία μαζί με την οικογένειά του
Ευτυχισμένος λόγω της γέννησης του πρώτου του παιδιού
Ρόλος πρωταγωνιστικός για την ομάδα
Αγωνίζεται ως κεντρικός αμυντικός
Ρομαντικός και τρυφερός με την οικογένειά του.
Ποδοσφαιριστής μεγάλων ομάδων, όπως Barcelona
Ισπανός πρωταθλητής ποδοσφαίρου
Κυπελλούχος δύο χρόνια στη σειρά για το Champions League
Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου 2012 σημαντικός σταθμός για την καριέρα του